

Cynllun Strategaeth Addasu Niwrgwl

Adroddiad Strategaeth
Cyngor Sir Benfro

7 Mawrth 2017

Hysbysiad

Paratowyd y ddogfen hon a'i chynnwys at wybodaeth a defnydd Cyngor Sir Benfro yn unig, yng nghyswllt Adroddiad Strategaeth Cynllun Addasu Niwgrwl.

Nid yw Atkins Ltd yn cymryd unrhyw gyfrifoldeb dros unrhyw barti arall yng nghyswllt, neu'n codi o neu mewn cysylltiad, â'r ddogfen hon a / neu ei chynnwys.

Mae gan y ddogfen hon 31 o dudalennau gan gynnwys y clawr.

Hanes y ddogfen

Rhif gwaith: 5147092			Cyfeirif y ddogfen: DG04			
Diwygiad	Disgrifiad o'r pwrpas	Tarddiad	Gwiriwyd	Adolygwyd	Awdurdodwyd	Dyddiad
Diwyg. 0.95	Drafft ar gyfer ymgynghori	GG (RHDHV)	WR	RM	DF	7/3/17

Tabl y Cynnwys

Pennod	Tudalennau
1. Rhagair	4
2. Yr angen am newid	6
3. Amcanion	8
4. Dewis opsiynau	12
5. Y Cynllun Strategaeth Addasu	13
6. Llywodraethu a Datblygu	18
Atodiadau	20
Atodiad A. Cynllun Gweithredu	21
A.1. Cynllun Gweithredu – Diagram Llif	22
A.2. Cynllun Gweithredu	23
Trefniadaeth	23
Atodiad B. Map Rheoli Addasu	28
B.1. Map Nodweddion Presennol	29
B.2. Map Rheoli Addasu	30

1. Rhagair

Yr unig ffordd i ddarogan y dyfodol yw drwy gael y pŵer i newid y dyfodol (Eric Hoffer – Athronydd Americanaidd 1964)

Newid

Mae trawsnewid a newid yn agweddau hanfodol ar natur, yn enwedig wrth yr arfordir. Wrth i newid ddigwydd mewn natur, mae gennym ddewis o ran sut yr ydym yn ymateb. Gyda'r sialensiau a wynebwn heddiw, y newid yn yr hinsawdd a lefel y môr yn codi, daw'n bwysicach nag erioed i ni wynebu'r sialensiau hyn. Mae angen i ni feddwl ymhellach i'r dyfodol fel nad ydym byth a beunydd yn gorfod newid yn radical y ffordd yr ydym yn rhyngweithio â'n tirlun.

Gall newid fod yn broses aflonyddol a, bron yn anochel wrth ddechrau'r broses newid, bydd aflonyddwch. Mae hyn yn effeithio ar gymunedau ac unigolion. Fodd bynnag, gyda chynllunio gallwn addasu i'r dyfodol yn fwy graddol.

Mae angen i ni wynebu trafferthion anodd y presennol. Mae angen i ni wedyn achub ar y cyfle hwnnw i gynllunio ar gyfer dyfodol mwy cynaliadwy.

"Yn ganolog i'r dull hwn yw'r egwyddor nad oes modd addasu gyda dim ond un weithred, yn hytrach mae'n broses sydd angen ei rheoli dros amser."

Beth sy'n newid yn Niwgl?

Pentref glan môr yw Niwgl, gyda phoblogaeth o 51, wedi'i leoli yng nghefn traeth tywod hir yn Sir Benfro, Cymru. Fel pentref ar gyrion dyffryn bychan mae wedi edrych allan erioed ar Fae Sain Ffraid, gyda'r môr, y traeth a'r amgylchoedd naturiol yn ganolog i fywyd a hunaniaeth Niwgl. Mae pobl leol ac ymwelwyr yn mwynhau harddwch yr arfordir drwy'r flwyddyn; cerdded, rhedeg, syrffio neu ymlacio yn yr amgylchedd naturiol.

Mae'r berthynas agos yma'n golygu wrth i'r môr a'r traeth newid bod yn rhaid i'r pentref hefyd addasu. Daeth hyn yn fwyfwy pwysig yn y blynyddoedd diwethaf wrth iddi ddod yn glir y bydd yn anoddach o hyd cynnal a chadw'r A487, y ffordd sy'n rhedeg ar hyd glan y môr y tu ôl i farian y traeth, ac wrth i'r perygl i eiddo yn y dyffryn gynyddu yn y dyfodol.

Datgloi cyfleoedd ar gyfer Niwgl

Yn lle dim ond ymateb i'r newid hwn mae Cyngor Sir Benfro'n gweithio gyda'r gymuned a rhanddeiliaid eraill i fabwysiadu dull mwy cynlluniedig drwy ddefnyddio'r angen i symud y ffordd fel catalydd i gynllunio ar gyfer newid cadarnhaol. Ymdrech ar y cyd yw'r Cynllun Strategaeth Addasu hwn i ddatgloi cyfleoedd a chyflwyno cynllun gweithredu.

Os yw'r strategaeth hon i gael ei chynnal dros amser mae angen i'r gymuned chwarae rôl flaenllaw mewn gwneud i bethau ddigwydd - rhaid i addasu gael ei yrru gan syniadau ar lefel leol. Nod y Cynllun yw annog a grymuso unigolion a grwpiau i arwain y broses addasu a gwneud penderfyniadau ar beth ddylid ei wneud a phryd, gan roi strwythur a fframwaith i'r cynlluniau. Yn ganolog i'r dull hwn yw'r egwyddor nad oes modd addasu gyda dim ond un weithred, mae'n broses y bydd angen ei rheoli dros amser, gan y gymuned ac er mwyn y gymuned. Bydd yr amserlen ar gyfer addasu'n rychwantu'r cenedlaethau presennol a rhai'r dyfodol.

Pwrrpas y ddogfen hon

Mae'r ddogfen hon yn un o dair a baratowyd wrth ddatblygu'r Cynllun Strategaeth Addasu.

Y Cynllun Strategaeth Addasu

Mae'r astudiaeth wedi cael ei rheoli gan Gyngor Sir Benfro a'i chefnogi gan Awdurdod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro a Llywodraeth Cynulliad Cymru, gyda'r canlynol yn cyfrannu:

- Grwpiau Gweithredu Lleol
- Busnesau Lleol
- Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol
- Cyfoeth Naturiol Cymru

Strwythur y Cynllun Strategaeth Addasu

Mae tair dogfen wahanol yn llunio Cynllun Strategaeth Addasu Niwgl:

- I. Adroddiad Strategaeth
- II. Cynllun Gweithredu
- III. Map Rheoli Addasu

Mae'r Adroddiad Strategaeth hwn yn cyflwyno'r achos dros addasu, ynghyd â'r egwyddorion a'r dystiolaeth, ac yn disgrifio'r broses a'r opsiynau archwilio. O'r Adroddiad Strategaeth hwn, mae cyfres o gamau gweithredu graddol wedi cael eu hadnabod fel ffordd ymlaen, i'w sefydlu gan y gymuned fel ymateb i'r newid i'r tirlun.

Mae'r Cynllun Gweithredu yn disgrifio sut y gallai'r camau hyn gael eu gweithredu dros amser ac yn nodi'n glir beth yw rolau a chyfrifoldebau'r gwahanol sefydliadau ac unigolion i rymuso'r gymuned i reoli'r newid yn eu pentref.

Mae'r Map Rheoli Addasu yn cysylltu dimensiwn gofodol y Cynllun Strategaeth Addasu â'r camau gweithredu sydd i'w rheoli dros amser, mewn ymateb i'r newidiadau i'r tirlun.

Addasu arfordirol

Mae addasu arfordirol yn gysyniad newydd yng Nghymru a'r DU. Wrth i lefel y môr godi mae'n dechrau cyflwyno perygl sylweddol i rai cymunedau ar hyd yr arfordir. Nid Niwgl yw'r cyntaf ac yn sicr nid yr olaf lle bydd angen cymryd mesurau i addasu. Yn y Cynllun hwn edrychir ar addasu o ongl fwy uchelgeisiol y cyfleoedd y gallai'r newid graddol hwn eu cyflwyno.

Bydd cymunedau o bob maint yn cydnabod y bydd y newid yn yr hinsawdd, lefel y môr yn codi, colli bioamrywiaeth a phrinder adnoddau i gyd yn cael effaith fawr ar y rhan fwyaf o bobl, a bydd lefel yr ymgysylltu i gynnwys pobl mewn ceisio datrys y sialensiau hyn yn ddwywaith neu dair yn fwy nag ar hyn o bryd. (Andy Middleton, TYF 2013, South Wales Business Review)

2. Yr angen am newid

Prosesau naturiol

Fel pentref ym Mharc Cenedlaethol Arfordir Penfro mae natur ddeniadol Niwglwl yn dibynnu'n drwm ar ryngweithio gyda natur. Mae'r amgylchedd yn cael ei llunio'n barhaus gan brosesau naturiol fel y glaw, y gwynt a'r tonnau. O ganlyniad i'r newid yn yr hinsawdd mae'r pethau hyn yn dod yn fwy eithafol – mae glaw trwm, gwyntoedd cryfion a stormydd geirwon ar y môr yn digwydd yn amlach o hyd. Ond i lawer o gymunedau ar hyd yr arfordir, daw'r effaith fwyaf wrth i lefel y môr godi. Yn Niwglwl mae'r cyfuniad o lefel y môr yn codi a stormydd mwy eithafol yn newid yr arfordir.

Mae glan môr y pentref yn cael ei amddiffyn yn hanfodol gan y cerrig marian sy'n cefnu ar y traeth. Bydd cynnal a chadw'r amddiffyniad naturiol hwn a chadw llinell y gwrthglawdd yn ei lle yn erbyn grymoedd natur yn dod yn fwyfwy anodd. Mae glan y môr yn cael ei erydu'n barhaus a'r broses yn waeth fyth yn ystod stormydd mawr. Mae nifer o astudiaethau wedi eu cyflawni i asesu tueddiadau presennol y prosesau arfordirol gyda'r dadansoddiad yn dangos bod y gwrthglawdd o gerrig marian yn symud yn ôl yn naturiol, 0.25m i 0.5m bob blwyddyn ar gyfartaledd. Bydd ceisio cywiro lleoliad y gwrthglawdd, gyda lefel y môr yn codi, yn arwain at ddifrod i'r gwrthglawdd a bydd y pwysau i gilio'n cynyddu. Byddai cywiro'r gwrthglawdd yn arwain yn y pen draw at golli'r traeth.

Mae nant Brandy Brook yn ymdroelli drwy'r dyffryn ac yn tywallt allan i'r traeth ar ôl llifo o dan yr A487. Mae'r dyffryn isaf yn wastatir llydan gydag ardaloedd sy'n wlyb y rhan fwyaf o'r amser. Mae mannau eraill hefyd, gan gynnwys y maes gwersylla a charafanau, yn llifo'n gyson ar ôl glaw trwm. Mae modelau hydrolig yn rhagweld y bydd mwy o'r dyffryn yn mynd yn wlyb yn amlach; naill ai wrth i ddŵr croyw lifo i lawr y nant neu ddŵr hallt wrth i donnau'r môr ddod drosodd yn amlach. Bydd y tirlun yn newid.

Ymateb pobl

Fel rhan o ymateb i'r newid amgylcheddol hwn sy'n herio'r sefyllfa sydd ohoni, rhaid i bobl wneud penderfyniadau. Mae'r camau a gymerir fel rheol yn dibynnu ar faint y newid – mae mân amrywiadau'n hawdd ymdopi â nhw o ddydd i ddydd ond bydd angen ymyriadau mwy i ddelio â digwyddiadau eithafol. Mewn rhai achosion mae mân newidiadau cronns dros gyfnod hir

o amser yn arwain at drobwynt pan ddaw'n amlwg bod angen penderfyniad mawr.

Mae'r trothwy hwn bellach ar ein gwarthaf wrth i wydnwch a sadrwydd y gwrthglawdd ddangos arwyddion o chwalu. Am yr ugain mlynedd diwethaf derbyniwyd y byddai tonnau'n chwalu dros y gwrthglawdd ar adegau ac y byddai cerrig yn cael eu colli o'r clawdd rhwng y traeth a'r ffordd. Yr ymateb cyn hyn, bob tro, oedd symud y cerrig marian o'r ffordd a'r tir o gwmpas ac ailgodi uchder a lled y gwrthglawdd mor agos â phosib i'w fesuriadau gwreiddiol. Mae'r strategaeth hon wedi rhoi sylw i'r broblem ar y pryd ond ar draul cyfanrwydd y gwrthglawdd sy'n dirywio mwy o hyd.

Ar ryw bwynt mewn amser bydd y difrod rheolaidd i'r gwrthglawdd ynghyd â lefel y môr yn codi'n golygu na fydd y nodwedd hon yn gallu amddiffyn y ffordd mwyach rhag hyd yn oed y stormydd llai difrifol.

Dull ar y cyd Cyngor Sir Benfro a'r Parc Cenedlaethol o ymateb i'r newid

Mae Cyngor Sir Benfro wedi canfod bod angen gwneud rhywbeth am y ffordd fel catalydd gan gyflwyno, yn 2015, Cynllun Addasu oedd yn cynnwys nifer o amcanion a mesurau addasu. Roedd hefyd yn cydnabod bod Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro, yr awdurdod cynllunio, yn bartner allweddol i sicrhau addasu yn Niwglwl. Mae'r holl wybodaeth a dogfennau perthnasol wedi eu cyhoeddi a chynhaliwyd nifer o sesiynau gwybodaeth agores ynghyd â'r broses o godi ymwybyddiaeth y gymuned leol a gwrando ar eu sylwadau. Er y gallai'r Cyngor Sir weithredu i ddarparu ffordd newydd, nid yw ailgynllunio ac ail-lunio pentref Niwglwl yn rhan o'u cylch gwaith. Rhaid i'r ymateb i'r problemau addasu arfordirol ddod gan y tîrfeddianwyr. Bydd angen i'r gymuned weithio gyda'r tîrfeddianwyr, drwy'r newidiadau fydd yn digwydd i'r tirlun. I helpu'r gymuned gyda'r broses hon mae'r Cyngor Sir wedi comisiynu'r Cynllun Strategaeth gan weithio gydag Awdurdod y Parc Cenedlaethol a'r gymuned i fapio'r mesurau y bydd angen eu cymryd.

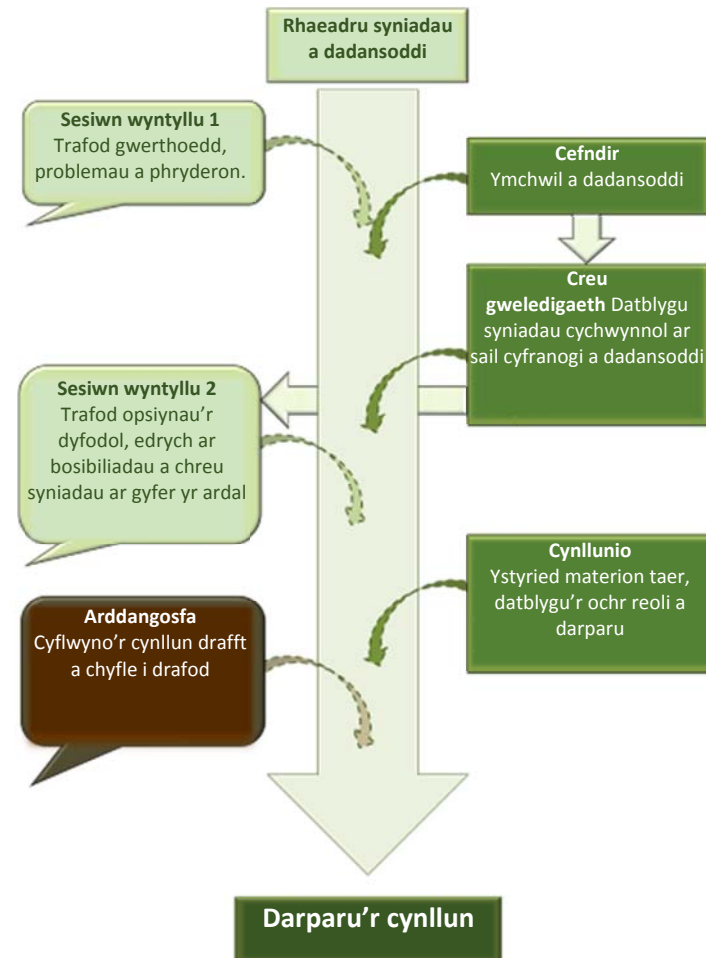
Y prif nod yw edrych i'r hirdymor ynghyd ag asesu'r anghenion presennol gan sicrhau bod y pentref yn aros yn gynaliadwy. Ond hefyd, ac mewn ffordd arloesol, troi problemau'n gyfleoedd drwy dderbyn newid a gweithio gyda'r newid hwn yn y dyfodol. Mae'r Cynllun Strategaeth Addasu'n chwarae rôl bwysig o ran tywys y gymuned drwy ansicrwydd a thuag at weledigaeth wedi'i chynllunio a'i chytuno ar gyfer y dyfodol.

Datblygu Cynllun Strategaeth Addasu ar gyfer Niwgl

Gall gweithredu'n fuan i addasu i newid arfordirol agor nifer o ddrysau cyfle newydd i'r pentref. Nod y Cynllun Strategaeth Addasu yw adnabod y cyfleoedd hyn a'u cysylltu i anghenion a dymuniadau'r gymuned leol o ran agweddau gofodol, cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol. Mae rhanddeiliaid lleol wedi eu gwahodd drwy gydol y broses i gymryd rhan a chyfrannu at ddatblygu'r Cynllun mewn dwy sesiwn agored neu wyntyllu syniadau.

Sesiwn Wyntyllu 1 lle cafodd y gwerthoedd a'r nodweddion sydd bwysicaf i'r gymuned eu nodi ac sy'n bwysig iddynt eu cadw drwy'r broses addasu, yn ogystal â phroblemau presennol a phryderon am y dyfodol. Defnyddiwyd canlyniadau'r sesiwn hon fel yr amcanion sylfaenol wrth lunio'r Cynllun.

Sesiwn Wyntyllu 2 a fu'n canolbwyntio ar drafod ystyriaethau gofodol y broses ymyrryd gan adnabod ymhellach beth fyddai'n dderbyniol a beth fyddai byth yn digwydd, ar sail gwybodaeth leol. Cafodd yr holl wybodaeth yma ei bwydo i ddatblygu'r Cynllun presennol a gyflwynir mewn tair dogfen: Adroddiad Strategaeth, Cynllun Gweithredu a Map Rheoli Addasu.

3. Amcanion

Darlun Lleol o Niwglwl

Mae'r Cynllun wedi'i ddatblygu gyda, ac ar gyfer y gymuned leol, drwy drafod yn weithredol a chynnwys y gymuned drwy gydol y broses. Fodd bynnag bydd angen i'r Cynllun hwn esblygu a chael ei ddiweddarw wrth i'r gymuned symud ymlaen i reoli'r newid. Rhaid i'r Cynllun fod yn broses barhaus.

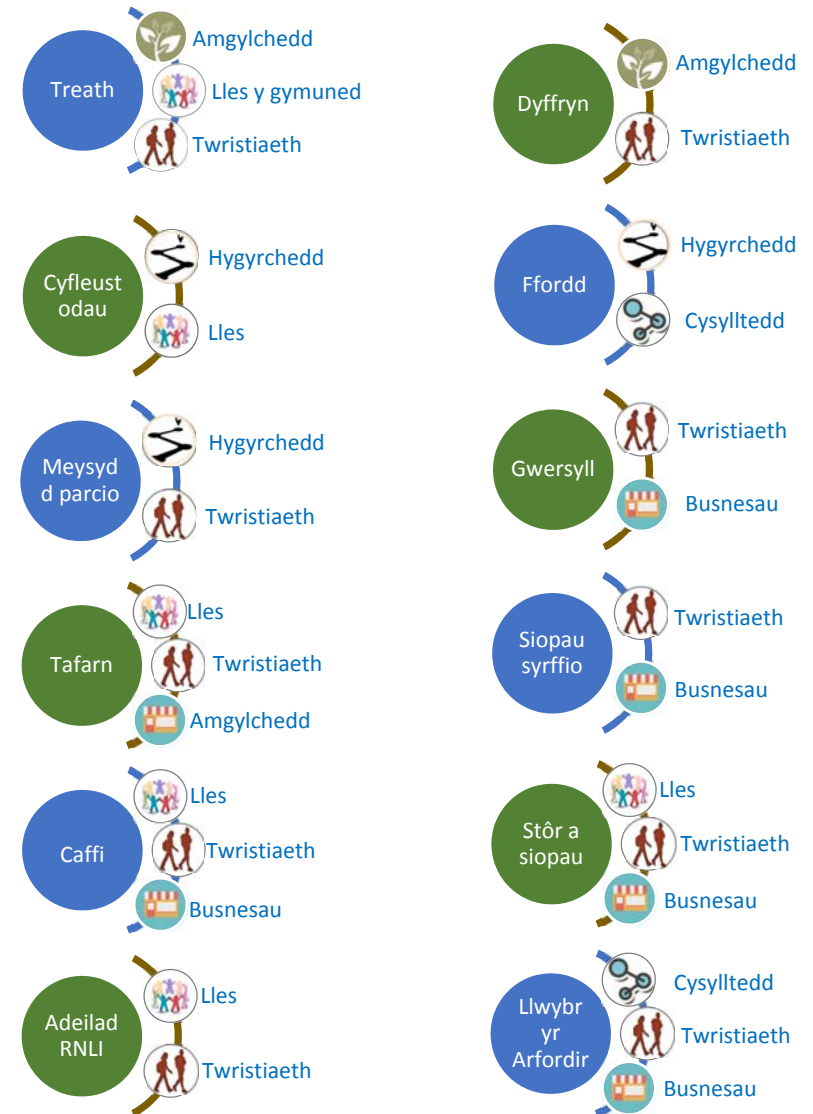
Y man cychwyn ar gyfer addasu yw deall y prif elfennau a'r ffactorau sy'n gwneud Niwglwl y lle ydyw, eu perthynas â'i gilydd a sut y gallai newid effeithio arnynt.

Cafodd dadansoddiad SWOT (Cryfderau, Gwendidau, Cyfleoedd a Bygythiadau) ei wneud yn gynnar yn y broses a chasglwyd gwybodaeth leol ychwanegol gan gymdogion a rhanddeiliaid lleol eraill mewn dwy sesiwn agored (Sesiynau Gwyntyllu 1 a 2). Helpodd yr adborth o'r cyfarfodydd hyn i nodi rhai o'r pynciau sy'n codi dro ar ôl tro megis gwerthoedd, pryderon a chyfleoedd posib. Dyma rai o'r prif werthoedd a nodwyd:-

- Pwysigrwydd yr 'olygfa' wrth gyrraedd ar hyd yr A487
- Bod unrhyw ymyriadau'n parhau i fod yn rhai 'ysgafn' gydag ansawdd y tirlun yn cael blaenoriaeth; a
- Bod mynediad i'r traeth a'r arfordir yn cael ei gadw.

Roedd y nodweddion pwysig hyn i'r gymuned yn adlewyrchu pwrpasau Parc Cenedlaethol Arfordir Penfro – gwarchod yr amgylchedd naturiol, hybu cyfleoedd i fwynhau'r ardal, ac wrth hyrwyddo'r Pwrpasau, ystyried lles economaidd a chymdeithasol y gymuned leol. Mae hyn yn fframwaith cadarnhaol y gall datblygu syniadau ar gyfer y dyfodol dyfu ohono.

Ochr yn ochr â hyn cafodd prif nodweddion yr ardal eu nodi. Mae'r nodweddion hyn yn cyfrannu mewn gwahanol ffyrdd i swyddogaeth a gweithgareddau'r pentref, ardal dyffryn Niwglwl a glan y môr – yn aml yn ymwneud â sawl gweithgaredd yn y pentref.

MAP NODWEDDION PRESENNOL NIWGWL

Mae'r nodweddion hyn yn cyfrannu mewn gwahanol ffyrdd i swyddogaeth a gweithgareddau'r pentref, ardal dyffryn Niwgwl a glan y môr.

	Cysylltedd i / o weddill Sir Benfro	Cysylltiad ffisegol a gweithredol rhwng de a gogledd	Hygyrchedd i'r traeth	Cynnal a gwella'r amgylchedd	Lles y gymuned					
					Cynnal cyfleoedd busnes		Cefnogi twristiaeth			
	Cysylltedd allanol	Cysylltedd mewnol	Hygyrchedd	Tirlun	Cynnyddasol	Cyflwyni nwyddau	Hamdden	Arwyo	Uetly	Prydferthwch
Traeth	-					-				
Dyffryn	-				-	-			-	-
Flodd				-	-	-	-		-	-
Gwas. Bws				-	-	-	-		-	-
Parcio				-	-	-	-		-	
Tafarn	-			-					-	
Caffi	-			-					-	
Gwersyll	-			-						
Siopau syffio	-			-	-	-				
Lhwyr yr Arfordir	-			-						
Stôr / Siopau				-	-					
Gorsaf RNL										

Gweledigaeth ar gyfer y dyfodol

Ar sail y dadansoddiad hwn cododd nifer o themâu sylfaenol yn ystod y sgysiaid gyda'r gymuned, ond i gyd yn rhan o weledigaeth newydd ar gyfer y dyfodol:-

Mae preswylwyr Niwgwl eisiau parhau i fyw mewn cymuned fywiog sy'n edrych i'r dyfodol ac sy'n cynnal busnesau, denu ymwelwyr a chofleidio'r tirlun naturiol a'r newidiadau iddo. Maen nhw am gadw cysylltiad y pentref â'r traeth gan sicrhau nad yw'r newid i'r arfordir yn amharu ar y cysylltedd rhwng gogledd a de'r pentref.

Cyfeiriwyd at **fywiogrwydd y gymuned** yn gyson fel blaenoriaeth i'r pentref. Mae'r gymuned leol yn gwerthfawrogi bod yn rhan o gyrchfan boblogaidd i ymwelwyr sy'n dod ag asbri i'r ardal ac sy'n cyfrannu at gynnal cyfleusterau a gweithgareddau hamdden. Cododd y pryder droeon yn y sesiynau cymunedol nad oeddent am i'r pentref fynd yn lle tawel sy'n 'arwain i nunlle'. Mae'r uchelgais flaenllaw hon wedi'i throsi'n nifer o amcanion penodol yn y Strategaeth:

Amcanion Addasu

- Sicrhau cysylltedd gyda gweddill Sir Benfro
- Cynnal y cysylltiadau ffisegol a gweithredol rhwng gogledd a de pentref Niwgwl
- Cadw'r cysylltiad i'r traeth
- Cynnal a gwella'r amgylchedd naturiol
- Cynnal lles y gymuned a grymuso pobl leol i arwain yn y broses o addasu i newid.
- Cynnal cyfleoedd busnes
- Cefnogi twristiaeth.

Sicrhau cysylltedd gyda gweddill Sir Benfro

Mae pobl yn Niwgl yn hoffi gweld ymwelwyr yn dod i fwynhau'r pentref. Mae ei leoliad ar hyd ffordd yr A487 rhwng Aberdaugleddau a Thyddewi'n dod â llif cyson o gerbydau sy'n pasio heibio ac aros i fwynhau'r olygfa. Mae mynediad i ac o weddill Sir Benfro hefyd yn bosib ar drafnidiaeth gyhoeddus; mae gwasanaeth bws yn pasio drwy Niwgl sawl gwaith y dydd. Mae'r ffordd yn rhoi mynediad cyflym at y gwasanaethau brys a rhai eraill mwy confensiynol a hefyd i gymudwyr sy'n byw neu'n gweithio yn Niwgl. Mae Llwybr Arfordir Cymru (Llwybr Arfordir Penfro) a llwybr ar hyd y Rhwydwaith Beicio Cenedlaethol hefyd yn cyfrannu i'r hygrychedd hwn. Mae'r Strategaeth yn cydnabod y perygl a gyflwynir gan newid arfordirol o ran hygrychedd ac yn cynnig nifer o fesurau addasu.

Cynnal y cysylltiadau ffisegol a gweithredol rhwng gogledd a de pentref Niwgl

Lleolir y rhan fwyaf o'r pentref y tu ôl i ymyl ogleddol y traeth lle mae'r lle parcio'n brin iawn. Mae maes parcio mawr yn y de'n darparu ar gyfer ail begwn gweithgaredd ar frig y tymor, pan fydd yn llenwi â cheir ymwelwyr, gyda'r gwersyll, tafarn y Duke of Edinburgh a siop yn llenwi'r gofod rhwng y gogledd a'r de. Mae'r gymuned leol wedi lleisio pryder am golli'r cysylltedd a'r rhyngweithio hwn rhwng y ddau begwn wrth adleoli'r A487 ac wrth i wrthglawdd y marian symud yn ôl. Mae'r Cynllun yn ystyried y mater hwn ac yn cynnig opsiynau posib i gadw'r cysylltedd pwysig hwn.

Cadw'r cysylltiad i'r traeth

Mae traeth Niwgl yn denu miloedd o ymwelwyr a phobl leol bob blwyddyn ac yn rhan annatod o hunaniaeth y pentref. Ail amcan sylfaenol yw diogelu mwynhad ffisegol a golygfaol o'r traeth drwy edrych ar bethau felly mynediad i'r traeth dros amser a chynnal yr asedau a'r cyfleusterau hamdden.

Cynnal a gwella'r tirlun naturiol

Mae uchelgais pendant o warchod amgylchedd a harddwch naturiol Niwgl wedi bod yn un o brif ddymuniadau'r gymuned leol yn ystod y prosesau ymgynghori. Gallai addasu, ac yn enwedig adleoli'r ffordd, ddod â chyfleoedd pellach i fwynhau'r nodweddion naturiol a hefyd yn un o amcanion y Strategaeth.

Cynnal lles y gymuned a grymuso pobl leol i arwain yn y broses o addasu i newid.

Gellir diffinio lles cymunedol fel cyfuniad o ymgysylltu a lle hawdd byw ynddo. Cymuned hawdd byw ynddi yw un sy'n cynnig seilwaith a gwasanaethau sy'n ateb anghenion beunyddiol pobl tra bod cymuned ymgysylltiol yn meithrin rhyngweithio, cyswllt cymdeithasol ac yn cyfrannu at wneud penderfyniadau. Nod y Cynllun Strategaeth Addasu yw sefydlu fframwaith fel bo'r preswylwyr yn gallu bod ar flaen y broses o ddatblygu Niwgl wrth i'r newid ddigwydd ac fel bo'r gymuned leol yn cymryd meddiant a chyfrifoldeb am y mesurau a gymerir.

Cynnal cyfleoedd busnes

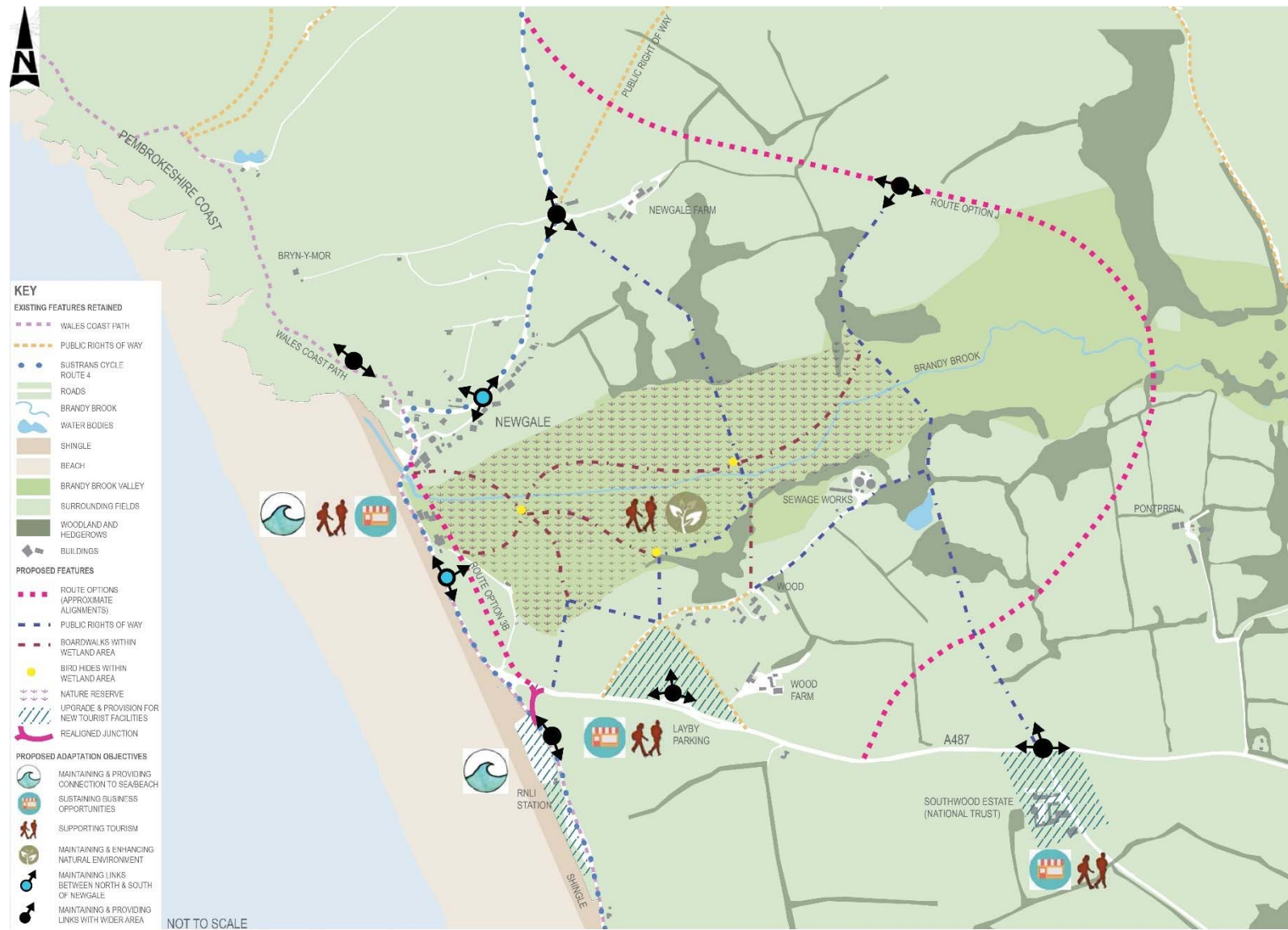
Mae busnesau lleol yn cynnig gwasanaethau a swyddogaethau hanfodol i breswylwyr, cymdogion ac ymwelwyr sydd angen gofalu am eu hanghenion. Mae'r Strategaeth yn adnabod yr achosion lle gallai'r pethau hyn fod yn y fantol ac yn ystyried cyfleoedd i gynnal eu darpariaeth ar gyfer y dyfodol.

Cefnogi twristiaeth

Daw twristiaid ag amrywiaeth, gweithgareddau ac incwm i'r ardal. Mae preswylwyr Niwgl yn ymwybodol bod pentref deinamig yn helpu i ddenu pobl ifanc, cyfleoedd busnes a gwasanaethau. Mae'n bwysig bod nodweddion a manteision twristiaeth yn cael eu cydnabod ac yn chwarae rôl yn y penderfyniadau a wneir ynghylch addasu yn y tymor hir.

Mae'r amcanion hyn yn rhan o sylfaen y Cynllun gan greu tirlun gwahanol ar gyfer newid a chaniatáu i'r camau datblygu angenrheidiol gael eu cymryd i symud ymlaen gyda hyn.

MAP ADDASU NIWGWL

4. Dewis opsiynau

Bydd newid yn digwydd p'un ai y cynlluniwn ar ei gyfer neu beidio! Mae'r gwrthglawdd marian ar draws y dyffryn wedi bod yn symud tua'r tir ac mae rheoli'r nodwedd bwysig hon, a chynnal y defnydd o'r ffordd ar gyfer y presennol ar yr un pryd, yn dod yn fwyfwy anodd o hyd.

Ystyriwyd opsiynau i gadw llinell y gwrthglawdd marian ond byddai hynny'n gorfodi newid sylweddol a helaeth gydag amddiffynfeydd uwch, caled ac artiffisial. Byddai ymateb o'r fath i'r newid sydd ar y gorwel, ynghyd â newid natur yr ardal ei hun, lleihau mynediad i'r traeth gan effeithio yn y pen draw ar y traeth ei hun, o orfodi'r newidiadau hyn, yn effeithio ar ddefnyddio'r ardal a gosodiad y pentref. Gwrthodwyd yr opsiwn hwn oherwydd yr effeithiau hyn.

Yr ymateb ar y pryd i'r penderfyniad i adael i'r draethlin ymateb yn naturiol oedd edrych ar opsiynau er mwyn adleoli'r ffordd. Mae dau opsiwn yn cael eu hystyried yn fwy manwl. Y cyntaf yw adeiladu traphont ar draws y dyffryn, wedi'i gosod yn ôl o linell bresennol y ffordd. Yr ail yw symud llwybr y ffordd yn fwy i mewn i'r tir. Mae'r penderfyniad ynghylch pa lwybr a ddewisir yn y pen draw'n cael ei ddatblygu drwy broses ymgynghori ar wahân (WelTAG).

Mae'r penderfyniad i symud y ffordd (pa bynnag lwybr a ddewisir yn y diwedd) a'r penderfyniad i adael i'r arfordir ymateb yn naturiol yn golygu felly bod angen cynllunio ar gyfer sut i reoli goblygiadau'r newidiadau hyn.

Bydd y ffordd bresennol yn aros am y tro ac yn parhau i gael ei chlirio a'i chynnal fel ag o'r blaen. Gallai gymryd rhwng pump a deng mlynedd cyn i ffordd newydd gael ei hadeiladu. Ar ôl hynny, y bwriad yw cynnal a chadw llai ar y ffordd bresennol ac, yn y pen draw, bydd y ffordd yn mynd o'r golwg o dan y cerrig marian. Mae'n debyg iawn y byddai hyn yn digwydd yn dilyn storm gyda'r penderfyniad na fyddai'r ffordd yn cael ei thrwsio na'i chlirio wedyn.

Mae busnesau pwysig y tu ôl i'r ffordd. Bydd y penderfyniad i adael i'r arfordir hawlio'r ffordd yn effeithio ar y busnesau hyn. Dros yr ugain mlynedd nesaf ni fydd yn bosib cynnal tafarn y Duke of Edinburgh, y siop Syrffio na'r ysgol. Bydd tai a busnesau'n profi llifogydd yn fwy rheolaidd ac yn y pen draw byddant yng nghanol yr ardal o gerrig marian wrth i'r gwrthglawdd symud tua'r tir. Mewn storm arw iawn, fel sy'n digwydd ar hyn o bryd ac fel yn y gorffennol, gallai'r eiddo hyn gael eu difrodi. Yn amlwg bydd colli'r ffordd hefyd yn effeithio ar y busnesau hyn.

Bydd y penderfyniad i adael i'r draethlin symud yn ôl yn naturiol hefyd yn effeithio ar y gwersyll, sy'n barod yn llifo yn ystod glaw trwm. Bydd tonnau'r môr yn dod drosodd yn amlach. Yn raddol bydd rhai rhannau o'r gwersyll, y rhai agosaf i'r ffordd, yn cael eu gorchuddio gan y cerrig marian.

Bydd y maes parcio preifat bychan yn y pentref hefyd yn wynebu mwy o fygythiad llifogydd, felly hefyd y maes parcio is i'r de.

Mae'r weledigaeth ar gyfer yr ardal, a ddisgrifiwyd eisoes, yn gofyn buddsoddiad ac ymrwymiad sylweddol gan y gymuned wedi'i chefnogi gan amrywiol asiantaethau a chyrff, gan gynnwys Cyngor Sir Benfro a Pharc Cenedlaethol Arfordir Penfro.

Wrth gynllunio ar gyfer newid, nid yw'r Cynllun Strategaeth Addasu'n gallu ateb y cwestiwn o golledion unigol. Fodd bynnag rhaid iddo edrych ar y problemau a'r effeithiau ehangach ar y gymuned. Rhaid iddo ystyried pa newidiadau a allai effeithio ar y defnydd a wneir o'r ardal a sut y bydd efallai angen cynnal gwasanaethau sylfaenol. Rhaid iddo edrych ar gyfleoedd i wella'r defnydd a wneir o wasanaethau i hwyluso sut y caiff newid ei ganiatáu a'i reoli.

Ni all y Cynllun Strategaeth Addasu orfodi newid ond mae angen iddo greu fframwaith er mwyn gallu cyflwyno newidiadau cadarnhaol a gwneud penderfyniadau ar gyfer y dyfodol.

5. Y Cynllun Strategaeth Addasu

Mae'r arfordir yn Niwglwl yn newid a gellir rhagweld beth fydd canlyniadau cyffredinol y newid hwn ymhen 20-30 mlynedd. Fodd bynnag nid yw'n bosib darogan pryd yn union y bydd storm fawr yn taro glan môr y pentref. Oherwydd bod y Cynllun Strategaeth Addasu hwn yn ceisio hwyluso'r broses addasu dros gyfnod hir o amser, mae angen iddo fod yn hyblyg. Cyflwynir y fframwaith hwn fel llwybr i adnabod ble a phryd y mae angen cymryd penderfyniadau a mesurau.

Amserlen a Chynllunio Addasu

Mae'r cysyniad o 'llwybr addasu' yn cyfeirio at strategaeth benderfyniadau seiliedig ar gyfres o gamau graddol dros amser, pob un yn cael ei sbarduno gan newid mewn amodau amgylcheddol neu gymdeithasol.¹ Mae'r sbardunau hyn yn drobwytiau mewn amser pan fydd angen gwneud penderfyniadau.

Yn fanwl felly, daw pob trobwyt penderfynu'n hanfodol i ddatblygiad y Cynllun. Gallai'r penderfyniadau ddibynnu ar ffactorau allanol fel perchnogaeth tir, penderfyniadau cynllunio ac, wrth gwrs, cyllid. Gan hynny rhaid cynnal trafodaethau ymlaen llaw gan ddatblygu'r dystiolaeth i gefnogi'r penderfyniad ac unrhyw fesurau neu weithredu ar y ddaear. Yn amlwg, o hyn, efallai y bydd angen i'r Cynllun esblygu.

Fodd bynnag, nodwedd hollbwysig y Cynllun yw symud tuag at y weledigaeth gyffredinol ar gyfer defnydd a swyddogaeth yr ardal. Yn fanwl, gallai fod newidiadau o ran beth y mae modd ei gyflawni. Bydd rhai penderfyniadau'n ymwneud â swyddogaethau hollbwysig fel cadw mynediad a gwasanaethau i gynnal y pentref. Mae canlyniadau eraill yn cynnig cyfleoedd fel datblygu cyfleusterau twristiaeth eraill yn ne'r dyffryn. Bydd pob un yn cyfrannu at gyflawni'r weledigaeth, ond mewn gwahanol ffyrdd, ac yn dibynnu ar wahanol ffactorau allanol.

Pwyntiau Sbarduno

Sefydlwyd tri phwynt sbarduno i bwrpas y Strategaeth Addasu hon:

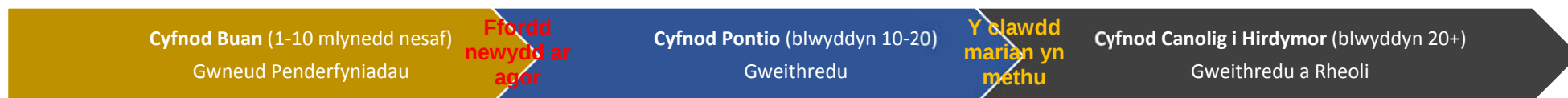
Agor y ffordd newydd: bydd hyn yn nodi trobwyt o ran na fydd yr 'hen' ffordd mwyach yn flaenoriaeth ac mae'n debyg y bydd newid yn y ffordd y rheolir y gwrthglawdd marian.

Yn dilyn agor y ffordd newydd, bydd angen penderfynu o dan ba amodau y bydd y ffordd bresennol yn cael ei chlirio. I raddau bydd hyn yn dibynnu ar y camau a gymerwyd eisoes o ran nodweddion a swyddogaethau penodol yn yr ardal. Dylid hefyd nodi y bydd adeiladu'r ffordd newydd yn creu cyfle i ddefnyddio deunydd mewnlenwi a gwaith peirianyddol cysylltiedig.

Gwrthglawdd y marian yn methu: pan fydd y gwrthglawdd cerrig yn methu bydd yr 'hen' ffordd ac efallai'r ardaloedd y tu ôl i'r ffordd yn cael eu gorchuddio gyda cherrig marian ac yn fwy agored i lifogydd o'r môr. Hyn yn y pen draw fydd yn sbarduno'r newid defnydd yn y dyffryn gyda'r defnyddiau presennol yn dod yn anghynaliadwy a hyn, yn ei dro, yn ysgogi angen am ddatblygiad posib yn rhywle arall gyda threfniadau yn eu lle i sicrhau bod y cysylltedd rhwng gogledd a de'r dyffryn yn cael ei gynnal.

Gweithrediad a rheoli'r ardal i'r dyfodol: dyma'r trobwyt mewn amser pan fydd yr ardal ar ei newydd wedd yn ei lle.

Mae hyn yn diffinio tri chyfnod gweithredu. Yr angen **buan** neu **ar y pryd** i ddatblygu a chytuno ar agweddau ar y Cynllun, y cyfnod **pontio** pryd y bydd angen i agweddau ar y Cynllun fod yn eu lle, a'r trefniadau rheoli ar gyfer y **tymor canolig i hir**.

¹ A local coastal adaptation pathway, J. Barnett et al. – *Nature Climate Change*, 2014
DOI: 10.1038/NCLIMATE2383

Y Naratif Addasu

Y Pentref

Ar y pwynt pryd yr agorir y ffordd newydd, bydd angen penderfynu beth i'w wneud gyda'r ffordd bresennol - i ba raddau y dylid ei chynnal a'i chadw a phryd, neu'n dilyn sut fath o ddigwyddiad, na fydd y cerrig yn cael eu clirio o'r ffordd mwyach. Beth bynnag fydd yn digwydd, rhywbryd neu'i gilydd bydd mynediad i gerbydau ar hyd y ffordd bresennol yn cael ei golli.

I raddau, bydd yr effaith ar y pentref yn dibynnu ar lwybr y ffordd newydd. O ystyried llwybrau mewndirol ar gyfer y ffordd newydd, bydd y ffordd i lawr drwy'r pentref yn arwain i nulle. Hyd yn oed o dan opsiwn Llwybr 3B, byddai angen mynd ar hyd y ffordd ar lefel uwch drwy ran isa'r pentref. Gallai'r ddau lwybr effeithio ar wasanaethau fel y gwasanaeth bysiau, casglu sbwriel neu gerbydau dosbarthu nwyddau. Bydd yn anoddach cyrraedd y maes parcio isaf ac wrth i'r

arfordir erydu fwy dros amser bydd y maes parcio'n fwy tueddol o lenwi gyda cherrig marian. Ynghyd â cholledion mwy hirdymor y meysydd parcio sy'n gysylltiedig â'r dafarn a'r ysgol syrffio (parcio'r dyffryn), bydd lle yn y rhan isaf yma o'r pentref yn dod yn gynyddol fwy cyfyng.

Mae yna bosibilrwydd o godi maes parcio preifat bychan. Mae angen datblygu'r opsiwn hwn ymhellach ar y

cyd ag adnabod cyfleoedd posib eraill. Yn greiddiol i hyn fydd trafodaethau â chwmnïau gwasanaeth, tîrfeiddianwyr a PCNPA i sefydlu'r angen, y gofynion a pha mor hyfyw fyddai'r opsiynau. Rhagwelir y bydd deunydd llenwi addas ar gael yn ystod y gwaith o adeiladu llwybr y ffordd newydd. I fanteisio ar hyn byddai angen cynnal trafodaethau a gwneud penderfyniadau'n fuan iawn (dros y ddwy i dair blynedd nesaf).

I gyd-fynd â hyn, gallai fod cyfle i wella mynediad i'r traeth, ac efallai defnyddio'r bont bresennol sy'n dod yn segur o dan y Cynllun. Dros gyfnod pontio mwy

tymor byr y Cynllun, bydd llai o fynediad i'r dafarn a'r ysgol syrffio a gallai mynediad o'r bont drwy ben gogleddol maes parcio'r dyffryn ddod yn opsiwn. Yn amlwg byddai'n gwbl ddiwynnol ar ba lwybr a ddewisir ar gyfer y ffordd newydd a byddai angen dod i gytundeb â PCC ynghylch unrhyw waith i glirio'r cerrig marian o fynediad o'r fath.

Mae angen i'r broses o sut i ddatblygu a gweithredu hyn yn rhan isa'r pentref gael ei thrafod yn y gymuned, wedi'i harwain gan y gymuned ac mewn cysylltiad â thirfeiddianwyr, busnesau a'r awdurdodau cynllunio a gweithredol. Gallai cyfleoedd i greu lle ac i ddefnyddio'r rhan isaf hwn o'r pentref:

- Ateb yr angen i gynnal cysylltedd ehangach.
- Cynnal a gwella mynediad at y traeth i bobl leol.
- Darparu arhosfan posib ar hyd Llwybr yr Arfordir, wedi'i gysylltu i fusnesau yn y pentref.
- Cefnogi'r busnesau presennol yn y dyffryn dros y tymor byr.
- Cefnogi cysylltedd rhwng gogledd a de'r dyffryn.
- Cefnogi defnydd cynyddol posib o'r dyffryn, fel rhan o lwybr cylchol.

Yn fwy cyffredinol, mae lle ar gyfer datblygu'n broblem yn y pentref. Wrth i ni symud drwy gyfnod pontio'r Cynllun, bydd y dafarn yn cael ei cholli fel lle i bobl gael ymgynnull. Mae'n annhebygol y byddai modd cyfnewid un dafarn am un arall yn y pentref. Fodd bynnag, gallai'r angen ehangach am newid fod yn gatalydd i ystyried sefydlu rhyw fath o ganolfan bentref arall yn y gymuned bresennol.

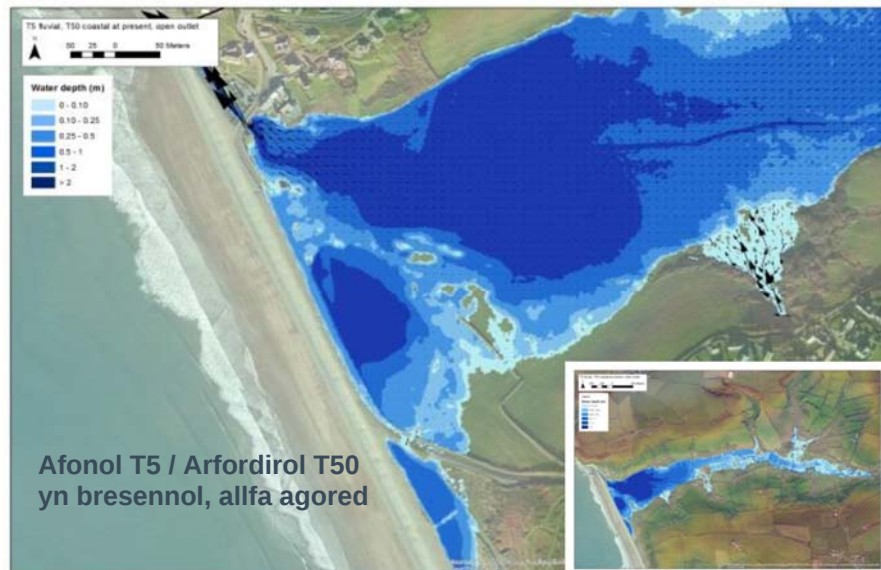
Ond gallai awgrymiadau i ddatblygu rhannau eraill o'r ardal gymedrol i'r ystyriaethau hyn, yn amodol ar unrhyw bolisi cynllunio newydd yn y Cynllun Lleol.

Y Dyffryn

Yn y dyffryn ei hun y mae'r newid mwyaf sylweddol yn digwydd.

Bydd y ffordd yn cael ei cholli i gerbydau dros y 10-20 mlynedd nesaf. Bydd y newid yn lleoliad y gwrthglawdd cerrig yn bygwth y defnydd a wneir o'r ddau fusnes a'u defnydd o'u meysydd parcio. Byddai mwy o gerrig yn gorchuddio rhan o'r gwersyll a byddai ardal fwy ohono'n cael ei llifo'n amlach o ganlyniad i fwy o donnau'r môr yn dod drosodd ac efallai wrth i ddŵr aros yn y dyffryn.

Yn gysylltiedig â'r newidiadau hyn, gyda mwy o donnau'n llifo drosodd a dŵr yn cronni yn y dyffryn, byddai mwy o gyfle i wella gwerth naturiol yr ardal.

Dros amser byddai'r cyfleoedd hyn yn cynnwys creu llynnoedd hallt a choetiroedd gwlyb, gyda'r ddau gynefin yn bwysig i'r ardal ac yn genedlaethol. Wedi'i gysylltu i Lwybr yr Arfordir, mynediad gwell i'r traeth a bod angen cadw mynediad rhwng gogledd a de'r pentref, mae cyfle gwirioneddol i wella'r ffordd y rheolir y dyffryn a'i ddatblygu fel atyniad

pwysig ychwanegol yn yr ardal. Yn greiddiol i greu ased o'r fath fydd cytuno ar fesurau rheoli hirdymor ar gyfer yr ardal.

Colli mynediad ar hyd y ffordd bresennol yw'r brif her ar hyn o bryd. Dros y 10-20 mlynedd nesaf bydd hyn yn lleihau mynediad i'r busnesau. Byddai dal yn bosib i gerbydau fynd drwy'r gwersyll a byddai angen datblygu hyn rhwng tiffeddianwyr lleol. Fel y trafodwyd yng nghyswllt rhan isa'r pentref, byddai modd cadw mynediad yn y pen gogleddol. Bydd angen dod i benderfyniad gyda thirfeddianwyr lleol, mewn trafodaeth â PCC a PCNPA. Dylid cynnal y trafodaethau hyn dros gyfnod "buan" y Cynllun fel bo'r mater o fynediad yn cael ei gytuno cyn i'r ffordd gau yn y pen draw.

Wrth i'r risg o ddifrod gan stormydd waethygu, bydd angen i fusnesau unigol ystyried mesurau gwydnwch posib ond gan ddeall y bydd eiddo yn yr ardal hon yn dod yn ddi-ddenydd yn y pen draw. Mae hyn yn codi cwestiynau ehangach o ran swyddogaeth y busnesau hyn ac yn cael ei drafod yn fwy manwl wrth ystyried y Cynllun ar gyfer rhan ddeheuol y dyffryn.

Mae gwasanaethau eraill yn rhan isa'r pentref, gan gynnwys gorsaf pwmpio carthion, toiledau cyhoeddus a chyflenwad trydan. Bydd angen rhoi gwybod i weithredwyr gwasanaethau am y risg a bod angen cynllunio ar gyfer newid, yng nghyd-destun y Cynllun yn gyffredinol. Bydd llai o risg i floc gwasanaeth y gwersyll, ond yn y tymor hirach efallai y bydd angen symud y cyfleusterau hyn.

Wrth ddatblygu cynlluniau rhwng tiffeddianwyr a chyrff fel yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol a NRW i wella gwerth ecolegol y dyffryn, mae'r Cynllun Strategaeth Addasu wedi nodi bod cyfle i greu llwybrau cerdded a golygfannau ar draws y dyffryn, wedi eu cysylltu i'r rhwydwaith llwybrau troed presennol. Mae angen datblygu hyn ymhellach ac efallai ei gysylltu i ddatblygiadau twristiaeth eraill, gyda phwyslais ar sicrhau cyllid a chynlluniau rheoli hirdymor.

Mae'r Cynllun yn nodi bod cyfle i:

- Gynnal cysylltedd ehangach ar draws y dyffryn
- Gwellu mynediad i'r traeth
- Gwellu'r amgylchedd naturiol.

Y Dyffryn Deheuol - Arfordirol

Mae'r ardal hon yn darparu'r **prif faes parcio** i ymwelwyr ynghyd â chysylltu mynediad trwodd i Welsh Road sy'n rhedeg i gyfeiriad y de. Mae'r gyffordd rhwng ffordd bresennol yr arfordir a Welsh Road yn llifo'n rheolaidd gyda'r maes parcio ehangach yn dioddef llifogydd wrth i donnau lifo drosodd mewn stormydd arfordirol mwy eithafol. Mae'r Cynllun yn nodi bod angen a bwriad i adael i ran ddeheuol y gwrthglawdd marian symud yn naturiol, ac er yn y tymor hirach y bydd mwy o'r maes parcio yn y fantol, bydd hyn yn gwaethygu dros amser.

Fodd bynnag, mae'r ardal ar y cyfan yn rhan allweddol o'r Cynllun Strategaeth Addasu – cynnal y cysylltiadau i'r de, cynnal y meysydd parcio ac ystyried sut i wella'r ardal hon er mwyn cadw mynediad i'r traeth. Gwelir yr ardal fel rhywle i greu canolbwynt yn gysylltiedig â defnyddio'r traeth a chefnogi gweithgareddau chwaraeon dŵr.

Fel rhan o ddatblygu'r cysylltiadau posib i'r ffordd newydd, byddai angen ail-lwybro'r cysylltiad i Welsh Road, mae'n debyg drwy symud y cysylltiad pwysig

hwn yn uwch i fyny. Byddai hyn yn cael ei ddatblygu fel rhan o'r broses WeITAG. Fodd bynnag rhaid ystyried hyn yng nghyswllt y Cynllun Addasu.

Y bwriad yn y Cynllun yw manteisio ar y newidiadau i ail-lwybro'r ffordd a defnyddio'r lle a fyddai'n cael ei greu rhwng lleoliad y ffordd newydd a'r gwrthglawdd marian i godi lefel y maes parcio isaf. Byddai ochr yr ardal hon tua'r môr wedi'i gosod ddigon pell yn ôl fel na fyddai'n ymyrryd â datblygiad naturiol y gwrthglawdd marian. Byddai hyn yn sicrhau digonedd o le parcio ar gyfer y dyfodol. Bydd angen datblygu'r manylion drwy drafod â PCNPA, PCC, tîrfeddianwyr lleol a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol, ond fel rhan o reoli'r Cynllun yn gyffredinol. Fel rhan o hyn rhagwelir y gellid gwneud peth darpariaeth ar gyfer cyfleusterau chwaraeon dŵr. Er y gallai'r Cynllun nodi creu'r ardal – byddai angen creu'r cyfle a'r cyfrifoldeb dros ddefnydd o'r fath, ar wahân.

I fanteisio ar y gwaith o adeiladu'r ffordd newydd a'r cyflenwad posib o ddeunydd, mae angen dod â'r cynlluniau ar gyfer codi'r maes parcio ymlaen yn ystod y ddwy i dair blynedd nesaf. Mae angen cydnabod y cyfle posib i gysylltu'r ardal hon i syniadau i ehangu mynediad i'r dyffryn ond ni fyddai hyn yn cyfyngu ar ddatblygu lle parcio.

Yn gysylltiedig â hyn a'r addasu a fyddai'n digwydd yn y dyffryn, mae'r Cynllun yn nodi cyfle i ehangu'r **gwrsyll** yn uwch i fyny'r rhiw. Rhaid ystyried yr ehangu hwn ar ochr y bryn yng nghyswllt y Cynllun Lleol newydd. Gallai gael ei ystyried fel gwrsyll arall yn lle'r un presennol ond yn amlwg mae hyn yn dibynnu ar gytundeb rhwng tîrfeddianwyr a busnesau lleol. Mae'r Cynllun eisiau hwyluso trafodaethau.

Mae'r Cynllun yn gweld hyn fel maes gweithgaredd craidd i:

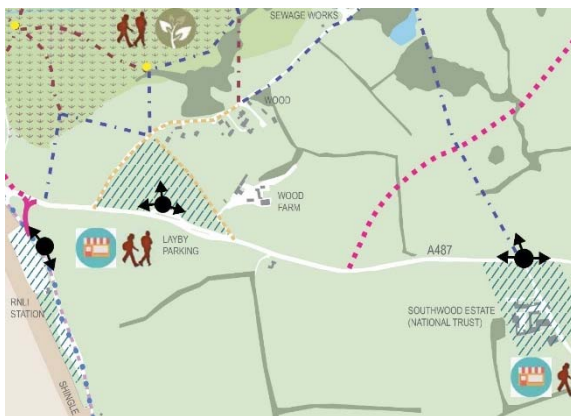
- Gynnal y capasiti parcio.
- Gwella mynediad at a defnydd o'r traeth.
- Cynnal mynediad i'r ochr ddeheuol.
- Rhoi cyfle i ddatblygu cyfleusterau lefel isel i gefnogi busnesau a thwristiaeth.

Y Dyffryn Deheuol – Mewndirol

Mae'r ffordd ddynesu'n cynnig un o'r golygfannau pwysicaf ar hyd yr arfordir a'r dyffryn. Ar hyn o bryd prin yw'r cyfleoedd i fanteisio ar hyn. Ond yn bwysig iawn, er y gallai'r llwybr a ddewisir ar gyfer y ffordd newydd effeithio arni, mae'r ardal hon y tu allan i'r ardal newid arfordirol graidd. Gan hynny rhaid edrych ar yr ardal yn wahanol i ardaloedd eraill y mae'r Cynllun yn delio gyda nhw.

Yn greiddiol, mae'r defnydd a wneir o'r ardal o dan y Cynllun yn dibynnu ar weithio'n agos â thirfeddianwyr ac yn enwedig tirfeddianwyr mawr fel yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol Gallai dylanwad y newid posib hefyd ymledu'n bellach i mewn i'r tir, gan efallai gynnwys pobl a chymunedau fel Roch.

Gorwedd y cyfleoedd mewn cynyddu'r gweithgareddau o gwmpas yr olygfan a darparu lle i adleoli swyddogaethau pwysig, cefnogi a cheisio ateb y problemau a grëir gan y newidiadau fydd yn effeithio ar gymuned Niwgl ac ardaloedd eraill yn y dyffryn.

Mae angen datblygu cyfleoedd ochr yn ochr â mesurau mwy taer sydd angen eu cymryd mewn ardaloedd eraill, gan roi hyder mewn egwyddor ynghylch sut y bwriedir ateb yr effeithiau a sut y mae hyn yn cyfrannu at ddarparu'r Cynllun yn

gyffredinol. Fodd bynnag bydd y penderfyniadau terfynol a gweithredu'r syniadau'n bethau i'w datblygu dros gyfnod hirach.

Mewn egwyddor felly, nod y Cynllun yw annog a hwyluso peth datblygiad o gwmpas crib y ffordd arfordirol fel y dangosir ar Dudalen 11. Y bwriad fyddai darparu mwy o le parcio gan efallai hwyluso datblygu cyfleoedd busnes lleol a chefnogi twristiaeth, wedi eu cysylltu i ddefnyddio a mwynhau'r ardal, y traeth a'r dyffryn. Byddai angen ystyried syniadau fel canolfan ymwelwyr, yma neu yn rhywle arall yn yr ardal, neu gyfleusterau eraill, yn fanwl ond gyda'r nod o'u datblygu yn lle cyfleusterau sydd yn y fantol yn y dyffryn ac i gyd-fynd â'r syniadau i ehangu mynediad i'r dyffryn neu ymgorffori'r syniad o gyfleusterau cymunedol gwell.

Byddai angen trafod y syniadau hyn gyda'r awdurdodau perthnasol a thirfeddianwyr ac yn amlwg, gan ddibynnu ar faint o fuddsoddiad fyddai ei angen, byddai cyllid yn fater pwysig. Mae angen integreiddio syniadau o'r fath yn llawn ag unrhyw gynlluniau rheoli gan yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, tirfeddianwyr a thenantiaid yn y dyfodol gan greu agwedd gwmpasog at wneud defnydd cynaliadwy o'r ardal i'r dyfodol.

Nod unrhyw drafodaeth a chytundeb ynghylch sut i ddatblygu'r ardal hon fyddai:

- Cynnal trafodaethau ag Awdurdod y Parc Cenedlaethol i weld a oes potensial i ddatblygu'r ardal yn y dyfodol.
- Darparu swyddogaeth gymdeithasol leol well gan wella lles y cymunedau.
- Mwy o gyfleoedd i fusnesau.
- Cefnogi twristiaeth.
- Cefnogi a chyd-fynd â'r gwaith o reoli'r amgylchedd naturiol.
- Gwneud defnydd gwell o Lwybr yr Arfordir a'r Llwybr Beicio Cenedlaethol.

Yn ogystal â manteisio ar y tirlun godidog a welir o'r ardal hon, a gwella mwynhad a dealltwriaeth pobl o'r ardal yn gyffredinol.

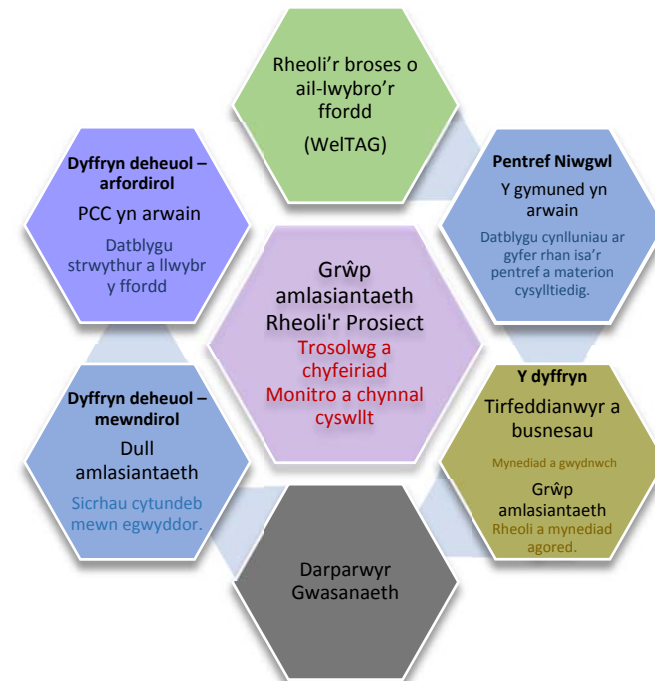
6. Llywodraethu a Datblygu

Nod y Cynllun Strategaeth Addasu yw datblygu fframwaith cryf i roi sylw i'r problemau a'r sialensiau a gyflwynir gan y newid arfordirol. Mae'r ffaith bod angen adleoli ac ail-lwybro prif ffordd yr arfordir yn gorfodi newid ar yr ardal a hefyd yn gatalydd i feddwl am y materion ehangach hynny a allai gefnogi parhad bywiogrwydd y gymuned a gweithgareddau yn ymwneud â'r defnydd a wneir o draeth a dyffryn Niwgl.

Mae datblygiad y Cynllun, felly, wedi'i gysylltu'n agos i'r rhaglen waith sy'n gysylltiedig â'r ffordd newydd a hefyd yn cael ei yrru gan y newidiadau sydd eisoes i'w gweld yn digwydd wrth yr arfordir.

Mae'r Cynllun yn gosod allan cyfres o gamau neu fesurau sydd angen eu cymryd i ddatblygu'r syniad a roddir gerbron fel rhan o'r strategaeth gyffredinol. Mae'r camau hyn yn amrywio o gael trafodaethau cychwynnol mewn egwyddor, trafod a dod i gytundeb rhwng tirfeddianwyr ac unigolion a chyrrff unigol ynghyd â datblygu cynlluniau amlinellol ar gyfer ardaloedd daearyddol penodol. O hyn, byddai angen symud ymlaen gyda'r camau i ddatblygu'n fanwl sut y gellid datblygu'r ardaloedd hyn, sut y byddai'r gwaith yn cael ei ariannu a sut y byddai camau penodol yn cael eu gweithredu.

Ym mhob ardal byddai angen i wahanol gyrff arwain a datblygu syniadau gyda phwyslais cryf ar gael y cymunedau i arwain ar y Cynllun. Ar y lefel lywodraethu uchaf, argymhellir symud ymlaen gyda'r Cynllun fel prosiect amlasiantaethol. Er yn cael ei arwain gan y cymunedau, byddai angen i brosiect o'r fath gael ei hwyluso gan Gyngor Sir Benfro gan roi cymorth i'r gymuned ac annog cefnogaeth gan Lywodraeth Cymru a chyfraniadau gan sefydliadau eraill fel PCNPA. Byddai hefyd angen i'r broses hon weithio gyda darparwyr cyfleustodau. Byddai angen i bob sefydliad gyuno i wneud eu rhan.

Yn arferol, gallai fod angen i'r dull prosiect ymestyn dros y 5-10 mlynedd gyntaf er mwyn cynnig parhad a gallu monitro cynnydd ac esblygiad y Cynllun. **Yn ganolog i'r dull hwn yw'r egwyddor nad oes modd addasu gyda dim ond un weithred, mae'n broses y bydd angen ei rheoli dros amser.**

Fel rhan o'r strwythur cyffredinol hwn byddai angen penderfynu ar y problemau a'r syniadau unigol ar lefel fwy lleol. Yn arferol:

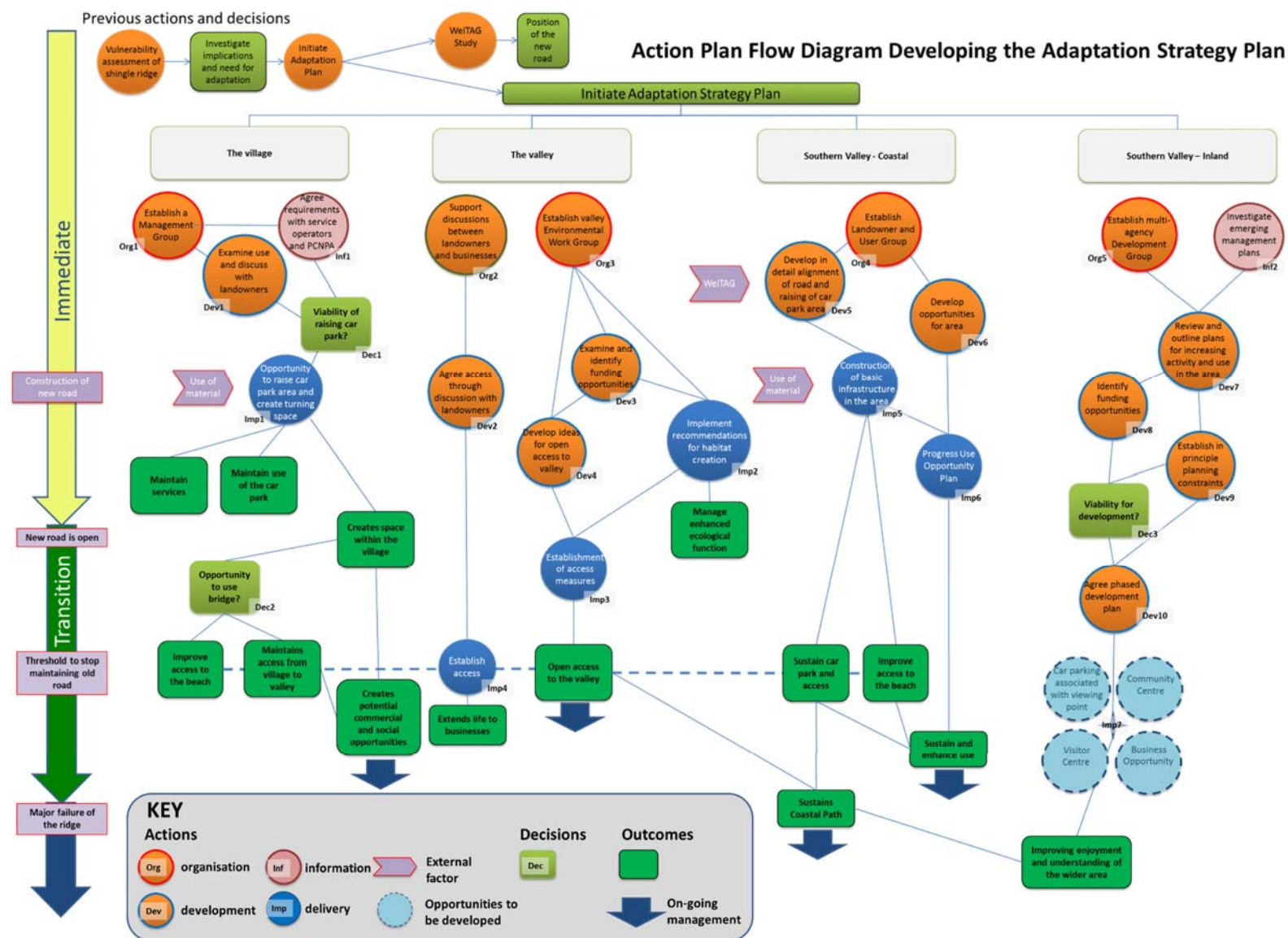
- O ran datblygiad yn gysylltiedig â rhan isa'r pentref, yn amlwg iawn y gymuned sydd angen achub y blaen ar hyn, gyda chefnogaeth gan gynllunwyr ac adfywio economaidd. Bydd angen llinellau cyfathrebu clir wrth ddatblygu'r opsiynau ar gyfer y ffordd newydd.
- Dros ardal ganolog y dyffryn mae'r pwyslais yn symud yn fwy ar benderfyniadau unigol gan dirfeddianwyr a busnesau. Ochr yn ochr â hyn mae angen datblygu bwriad y Cynllun i wella mynediad i ardal fewnol y dyffryn gan gynnwys y grŵp llywio ehangach a NRW drwy eu rhaglen creu cynefinoedd. Rhaid ystyried hyn yng nghyswllt gwella mynediad ar draws yr ardal gyfan dros y tymor hir, a chysylltu efallai i'r dull a ddefnyddir gan y Cynllun mewn ardaloedd eraill.
- Mae'r ardal arfordirol yn ne'r Dyffryn yn cysylltu i ddatblygiad Welsh Road a bod angen ail-lwybro'r mynediad iddi. Gan hynny mae'n debyg mai PCC fyddai yn y sefyllfa orau i ddatblygu'r prif seilwaith ar gyfer hyn.
- Ar gyfer yr ardal fewndirol yn ne'r dyffryn bydd angen trafodaeth gychwynnol â PCNPA i drafod syniadau a chyfyngiadau ynghyd ag efallai darparu strwythur sylfaenol i'r ardal mewn trafodaeth â PCC a darparwyr gwasanaeth. Fodd bynnag, o ran y nod hwn ar gyfer yr ardal, mae angen mewnbwn clir gan dirfeddianwyr, tenantiaid a'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol a hefyd gan gymunedau Roch a Niwgl.
- Rhaid cadarnhau'r strwythurau llywodraethu hyn fel rhan o'r Cynllun Strategaeth Addasu a chydabod yr ymrwymiad hirdymor sydd ei angen wrth symud ymlaen gyda'r Cynllun.

Atodiadau

Atodiad A. Cynllun Gweithredu

A.1. Cynllun Gweithredu – Diagram Llif

A.2. Cynllun Gweithredu

Trefniadaeth

PMG = Grŵp rheoli'r prosiect

LMG = Grŵp rheoli lleol

EWG = Grŵp gwaith amgylcheddol

LUG = Grŵp tirfeddianwyr a defnyddwyr

M-ADG = Grŵp datblygu amlasiantaethol

PCC = Cyngor Sir Penfro

Penderfyniad / eitem weithredu	Disgrifiad	Mewnbwn	Allbynnau a deilliannau	Amseru / Sbardun	Perchennog yr eitem weithredu
DATBLYGU'R PROSIECT YN GYFFREDINOL					
Sefydlu grŵp rheoli'r prosiect (PMG)	PMG yn cael ei sefydlu i ddarparu trosolwg a chyfeiriad, i fonitro ac i gynnal cyswllt. I gefnogi rheolaeth leol a gweithgorau.	Cynllun Strategaeth Addasu	Darparu'r prosiect yn gyffredinol	Buan	PCC
Polisi Rhanbarthol a Chenedlaethol	Y PMG i ddatblygu a hyrwyddo polisi i gefnogi addasu	Cynllun Strategaeth Addasu	Polisi Rhanbarthol a Chenedlaethol	Buan	PMG
Mewnbwn i'r Cynllun Lleol	Y PMG i gefnogi PCNPA	Cynllun Strategaeth Addasu		Buan	PMG
Ymgysylltu â darparwyr gwasanaeth	Y PMG i sicrhau mewnbwn amlasiantaethol.	Cynllun Strategaeth Addasu	Ymwybyddiaeth a chyfranogi	Buan	PMG

Y PENTREF						
Org1	Sefydlu Grŵp Rheoli Lleol (LMG)	Y PMG yn sefydlu LMG ar gyfer ardal y pentref i ddatrys problemau'n ymwneud â mynediad, gwasanaethau a datblygu rhan isa'r pentref.		▪ Sefydlu grŵp rheoli	▪ Buan	PMG
Inf1	Cytuno ar y gofynion gyda'r gweithredwyr gwasanaeth a PCNPA	Y LMG i ymgysylltu â'r gweithredwyr gwasanaeth a PCNPA i sefydlu beth yw'r gofynion ar gyfer darparu gwasanaethau.	▪ Org1	▪ Penderfynu ar y gwasanaeth bws a gwasanaethau eraill	▪ Buan	LMG
Dev1	Edrych ar y defnydd a'i drafod gyda'r tirfeddianwyr		▪ Org1		▪ Buan	LMG
Dec1	Pa mor hyfw fyddai codi'r maes parcio	Gwneud penderfyniad ar ba mor hyfw fyddai codi'r maes parcio yn y pentref.	▪ Dev1 ▪ Inf1	▪ Penderfyniad ar ba mor hyfw fyddai codi'r maes parcio	▪ Buan	LMG
Imp1	Cyfle i godi'r maes parcio a chreu lle i droi	Pe ystyrir bod hyn yn hyfw, gellid codi ardal y maes parcio a chadw'r lle troi i fysis a gweithredwyr gwasanaethau eraill.	▪ Dec1 ▪ Defnydd o ddeunydd	▪ Cynnal y defnydd o'r maes parcio ▪ Cynnal gwasanaethau ▪ Creu lle yn y pentref ▪ Creu cyfle posib	▪ Creu ffordd newydd	LMG
Dec2	Cyfle i ddefnyddio'r bont?	Y LMG i benderfynu, ar ôl i'r ffordd newydd agor, a fydd modd parhau i ddefnyddio'r bont er mwyn gwella mynediad i'r traeth ac i gynnal y mynediad o'r pentref i'r dyffryn.	▪ Imp1	▪ Mynediad i'r traeth ▪ Yn cynnal y mynediad o'r pentref i'r dyffryn ▪ Creu cyfle posib	▪ Ffordd newydd ar agor ▪ Trothwy ar gyfer rhoi'r gorau i gynnal y ffordd bresennol	LMG

Y DYFFRYN						
Org2	Cefnogi trafodaethau rhwng tîrfeddianwyr a busnesau	Cefnogi'r ddeialog a'r trafodaethau rhwng y tîrfeddianwyr a busnesau. Mae angen i'r ddeialog gael ei chychwyn gan y busnesau perthnasol.		Trafodaeth barhaus rhwng tîrfeddianwyr a busnesau	Buan	PMG
Dev2	Cytuno ar fynediad drwy drafod gyda thîrfeddianwyr.	Dylai'r trafodaethau arwain at gytundeb rhwng y tîrfeddianwyr a'r busnesau ynghylch rhoi mynediad i'r gwahanol fusnesau.	Org1	Cytundeb ar fynediad	Buan	Busnesau
Imp4	Sefydlu mynediad	Gweithredu'r cytundebau rhwng y tîrfeddianwyr a'r busnesau i sefydlu mynediad ar gyfer eu gwahanol fusnesau.	Dev2	Yn ymestyn bywyd y busnesau.	- Ffordd newydd ar agor - Trothwy i roi'r gorau i gynnal y ffordd bresennol	Busnesau
Org3	Sefydlu Grŵp Gwaith Amgylcheddol (EWG) y dyffryn	Y PMG i sefydlu'r EWG er mwyn gweithredu'r argymhellion i greu cynefinoedd a sefydlu mesurau mynediad.		Sefydlu grŵp gwaith	Buan	PMG
Dev3	Ymchwilio i ac adnabod cyfleoedd ariannu	Adnabod cyfleoedd i ariannu creu cynefinoedd a sefydlu mesurau mynediad.	Org3	Cyfleoedd ariannu	Buan	EWG
Imp2	Gweithredu'r argymhellion i greu cynefinoedd.	Gweithredu'r argymhellion (lle mae'r cyllid ar gael) i greu cynefinoedd.	Dev3	Rheoli swyddogaeth ecolegol ehangach.	Buan	EWG
Dev4	Datblygu syniadau i roi mynediad agored i'r dyffryn.	Ystyried a datblygu syniadau ar gyfer creu llwybrau pren a rhwydwaith o lwybrau troed yn y dyffryn. Ystyried pa gyfleusterau fyddai eu hangen i gefnogi hyn, efallai ar dir uwch yn rhan ddeheuol y dyffryn (Dyffryn Deheuol – Mewndirol). Adnabod sut y bydd angen i hyn efallai integreiddio â datblygiadau a chyfleoedd yn y pentref.	- Org3 - Dev3	Syniadau (lle mae'r cyllid ar gael) i roi mynediad agored i'r dyffryn.	- Buan, - Cyfnod Pontio	EWG
Imp3	Sefydlu mesurau mynediad	Gweithredu syniadau (lle mae'r cyllid ar gael) i ddarparu mynediad agored i'r cynefinoedd a greir.	- Dev4 - Imp2	- Mesurau mynediad i'r dyffryn - Mynediad agored i'r dyffryn	- Ffordd newydd ar agor - Cyfnod Pontio	EWG

DYFFRYN DEHEUOL - ARFORDIROL						
Org4	Sefydlu Grŵp Tirfeddianwyr a Defnyddwyr (LUG)	PMG i sefydlu LUG (tirfeddianwyr a busnesau) ar gyfer ardal arfordirol rhan ddeheuol y dyffryn, a defnyddio'r grŵp hwn i gyfrannu mewnbwn i ail-lwybro'r ffordd a datblygu'r ardal yn dilyn hynny.	▪ WelTAG	▪ Grŵp Swyddogaethol i ddatblygu'r seilwaith sylfaenol a chyfleoedd ar gyfer yr ardal.	▪ Buan	PMG
Dev5	Datblygu'r manylion ar gyfer llwybr y ffordd a chodi'r maes parcio	PCC i ddatblygu llwybr newydd y ffordd a chodi'r maes parcio yn y Dyffryn Deheuol, wedi'i gefnogi gan y LUG.	▪ WelTAG ▪ Org4	▪ Cynllun ar gyfer llwybr y ffordd ac ardal y maes parcio	▪ Buan	LUG
Dev6	Datblygu cyfleoedd ar gyfer yr ardal	Y Grŵp Tirfeddianwyr a Defnyddwyr i ddatblygu cyfleoedd ar gyfer yr ardal	▪ Org4	▪ Defnyddio'r Cynllun Cyfleoedd	▪ Buan	LUG
Imp5	Creu seilwaith sylfaenol ar gyfer yr ardal	Creu seilwaith sylfaenol ar gyfer yr ardal i gynnal y maes parcio a'r mynediad ato ac i wella mynediad i'r traeth fel rhan o ail-lwybro'r ffordd.	▪ Dev5 ▪ Defnydd o ddeunydd	▪ Cynnal y maes parcio a'r mynediad iddo ▪ Gwellu mynediad i'r traeth ▪ Cynnal Llwybr yr Arfordir	▪ Buan	LUG
Imp6	Cynllun Datblygu Cyfleoedd	Drwy adeiladu ar greu'r seilwaith sylfaenol, mae'r LUG yn arwain ar ddatblygu cyfleoedd sydd eisoes ar y gweill.	▪ Dev4 ▪ Imp5	▪ Cynnal a gwella'r defnydd ▪ Gwellu mwynhad a dealltwriaeth o'r ardal ehangach	▪ Ffordd newydd yn cael ei chreu	LUG

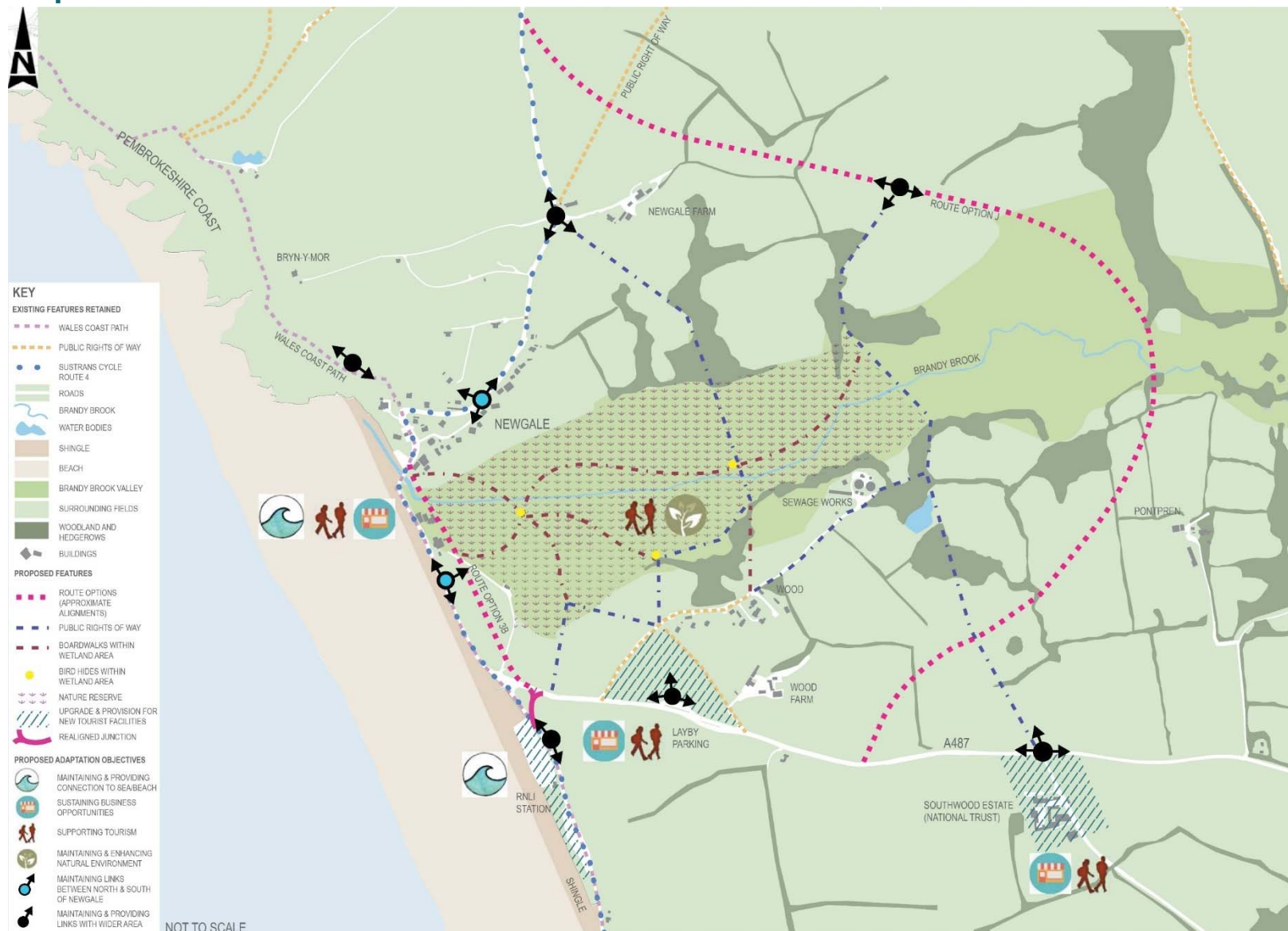
DYFFRYN DEHEUOL - MEWNDIROL						
Org5	Sefydlu Grŵp Datblygu Amlasiantaethol (M-ADG)	Y PMG i sefydlu M-ADG ar gyfer ardal fewndirol y Dyffryn Deheuol			▪ Buan	PMG
Inf2	Ymchwilio i gynlluniau rheoli newydd	Ymgysylltu â'r Ymddiriedolaeth Genedlaethol a thirfeddianwyr eraill i adolygu eu cynlluniau ac i ystyried unrhyw gydweddiad.	▪ Org5	▪ Hyrwyddo cynllunio mewn ffordd integredig	▪ Buan	M-ADG
Dev7	Adolygu ac amlinellu cynlluniau i gynyddu gweithgareddau a defnydd o'r ardal	Datblygu cynlluniau amlinellol ar gyfer yr ardal, ar sail yr anghenion a nodir yn y Cynllun Strategaeth Addasu a'r syniadau newydd a chydweddol mewn agweddau eraill ar y prosiect.	▪ Inf2 ▪ Dev3 ▪ Dev 4 ▪ Dev6	▪ Cynlluniau amlinellol i gynyddu gweithgareddau a defnydd o'r ardal ▪ Darparu cymorth i rannau ac agweddau eraill ar y prosiect	▪ Buan	M-ADG
Dev8	Adnabod cyfleoedd ariannu	M-ADG i adnabod cyfleoedd i ariannu cynlluniau amlinellol ar gyfer cynyddu gweithgareddau a defnydd o'r ardal.	▪ Dev7		▪ Buan	M-ADG
Dev9	Sefydlu cyfyngiadau cynllunio mewn egwyddor	M-ADG i gynnal cyswllt â PCNPA wrth ystyried y cyfyngiadau cynllunio	▪ Dev7		▪ Ar ôl adeiladu'r ffordd newydd	M-ADG
Dec3	Hyfywedd datblygu	Ar sail y cyfyngiadau cynllunio mewn egwyddor, y cynlluniau amlinellol a'r cyfleoedd ariannu, gellir yna gwneud penderfyniad ar beth sy'n hyfyw i'w ddatblygu yn yr ardal	▪ Dev8 ▪ Dev9	▪ Penderfyniad ar beth y gellir ei ddatblygu yn yr ardal	▪ Ar ôl adeiladu'r ffordd newydd	M-ADG
Dev10	Cytuno ar gynllun datblygu	Cytuno ar gynllun datblygu graddol (lle mae'r cyllid ar gael), ar ôl penderfynu ar beth sy'n hyfyw i'w datblygu.	▪ Yn amodol ar Dec3	▪ Cefnogi ac adleoli gweithgareddau y bydd y newid yn effeithio arnynt.	▪ Ffordd newydd wedi agor	M-ADG
Imp7	Gweithredu cynllun datblygu	Datblygu'r ardal yn raddol mewn cyfnodau.	▪ Dev10	▪ Cynnal gwerthoedd yr ardal ehangach. ▪ Cefnogi agweddau eraill ar y Cynllun. ▪ Gwella mwynhad a dealltwriaeth o'r ardal gyfan.	▪ Cyfnod Pontio ▪ Wedi'i gysylltu i golli swyddogaethau a nodweddion eraill yn raddol	M-ADG

Atodiad B. Map Rheoli Addasu

B.1. Map Nodweddion Presennol

B.2. Map Rheoli Addasu

Atkins
West Glamorgan House
12 Orchard Street
Abertawe
SA1 5AD

© Atkins Ltd ac eithrio lle nodir fel arall.

Mae logo Atkins, y 'Carbon Critical Design' a'r is-bennawd
'Plan Design Enable' yn nodau masnach gan Atkins Ltd.